

DANSEN op snaren

Interview

MARUSIA AANGENBRUG

Ze spelen als “twee mensen met dezelfde geest”, vindt Louis Mhlanga. “Een ontzettend goede ritmische gitarist”, prijst Eric van der Westen. De twee muzikanten zijn aan elkaar gewaagd. Hun lichtvoetige, dromerige muziek is een dans op de snaren. Mhlanga zingt met een warme stem en tokkelt op zijn akoestische gitaar, Van der Westen klinkt krachtig op zijn contrabas. Van der Westen omschrijft hun muziek als ‘ongekunsteld’ en ‘transparant’, als ‘licht verteerbaar’. Mhlanga heeft het over ‘ruimtelijke muziek’. “Onze muziek is, in tegenstelling tot veel andere muziek, niet hard en ‘vol’.”

Hun muziek is duidelijk geïnspireerd door Afrikaanse muziek. De teksten van de nummers waarbij gezongen wordt, zijn in het Shona, de moedertaal van Mhlanga, die afkomstig is uit Zimbabwe. Ze zijn ook geïnspireerd op volksverhalen uit de Shona-cultuur. “Ik hou heel erg van zuidelijk Afrikaanse muziek”, zegt Van der Westen, “omdat het direct is en er altijd vrolijkheid en levenslust en een beetje weemoed in doorklinkt.”

Toch is het geen Afrikaanse muziek die Mhlanga en hij maken, benadrukt hij. “Die invloeden zitten er zeker in. Onze muziek is soms bijvoorbeeld sentimenteel en zoet, zoals Afrikaanse muziek kan zijn. Maar er zitten ook Duitse en Amerikaanse invloeden in. Dáár hoor je nooit iemand over; dat vinden mensen vanzelfsprekende klanken, omdat dat de muziek van blanken is.”

Mhlanga drukt een belangrijk stempel op de muziek, maar Van der Westen heeft ook duidelijk invloed. “Ik kom uit de wereld van de jazz- en improvisatiemuziek. Als wij samen spelen, improviseren we heel veel. Dat doet Louis met zijn andere bands nooit. Ook de structuur van nummers – de meerstemmigheid, hoe we arrangeren – komt vaak bij mij vandaan.”

Een duo vormen met iemand die op 10.000 kilometer afstand woont, klinkt op z'n minst onpraktisch. Hoe hebben de twee elkaar gevonden? Van der Westen had al meerdere keren in Zuid-Afrika gespeeld voordat hij Mhlanga ontmoette. Een vriendin regelde dat hij met zijn band in 1993 kon spelen in Zuid-Afrika. Vanaf dat moment stapte hij elk jaar op het vliegtuig om op te treden. In 1997 stelde diezelfde vriendin hem in Johannesburg aan Mhlanga voor. Het klikte meteen: Mhlanga werd uitgenodigd om workshops Afrikaanse gitaar te geven aan het conservatorium in Tilburg, waar Van der Westen les gaf.

Het begon toen ze ooit zomaar wat improviseerden samen. Wat akkoorden op de gitaar en op de contrabas. Het klikte meteen. De Zuid-Afrikaanse jazzgitarist/zanger Louis Mhlanga en de Tilburgse contrabassist Eric van der Westen vormen sindsdien een luid bejubeld duo.

Tijdens zijn verblijf improviseerden ze veel samen en ze raakten bevriend.

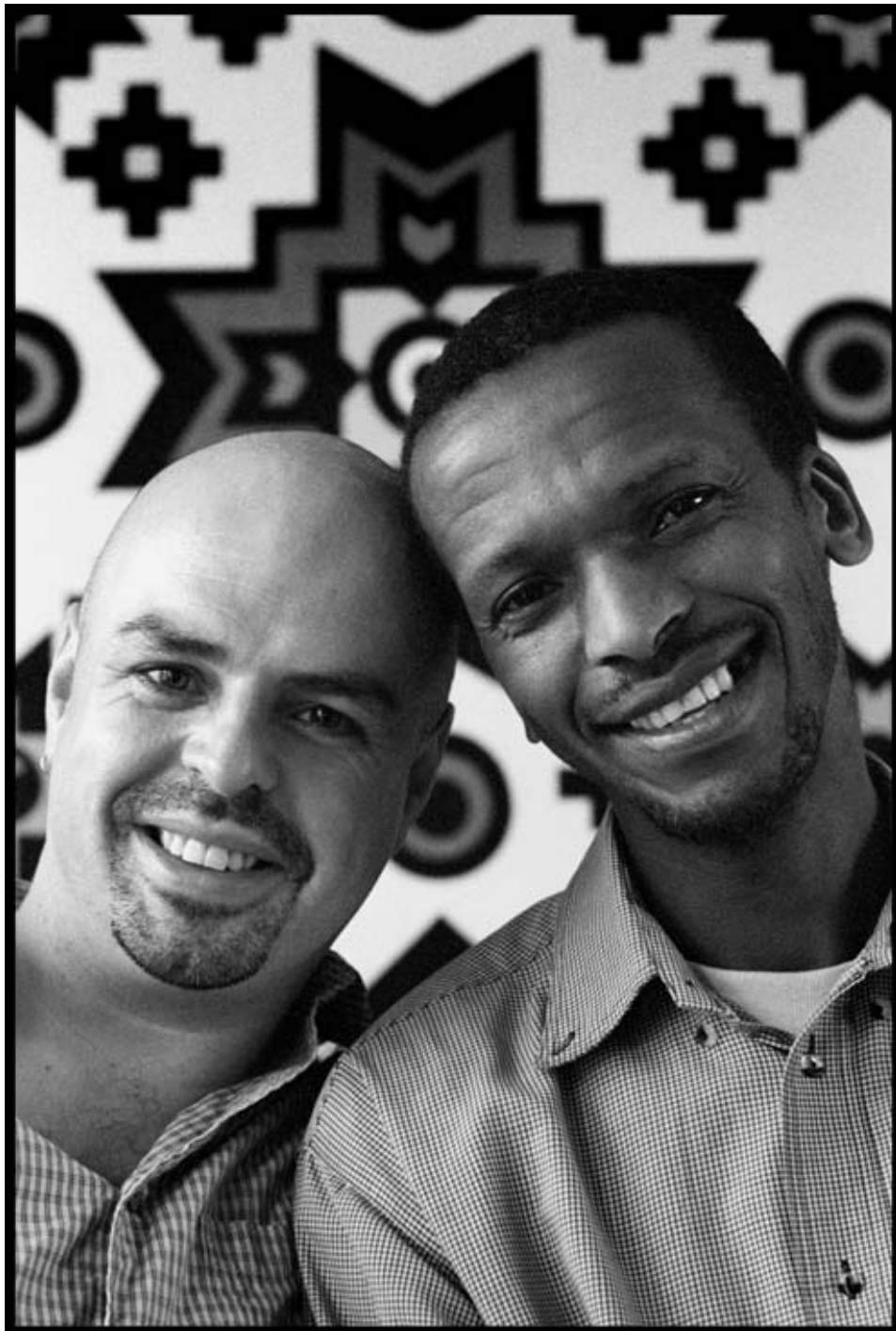
“Vanaf de eerste noten voelde het alsof we twee mensen waren met dezelfde geest”, herinnert Mhlanga zich. “Dan maakt het geen verschil wat voor huidskleur je hebt. Muziek is een universele taal. Je kijkt elkaar in de ogen en je ziet de spiritualiteit.” Dan maakt ook de afstand niet meer uit, lijkt het. De twee musici repeteren

nauwelijks samen. Bij een tournee komen ze pas twee of drie dagen van tevoren bij elkaar. “En het schuift altijd vanzelf in elkaar”, zegt Van der Westen.

Eind 1999 kwam hun eerste cd *Song for Nomsa* uit, bij Van der Westens eigen label EWM. Een schijf met mijmerend gitaar- en contrabasspel en liedjes over het leven, liefde en vriendschap. “De grote maatschappijen durfden niet met ons in zee. Louis is in zijn land heel bekend, ik ben dat hier, maar de combinatie was onbekend”, vertelt Van der Westen. “Toen heb ik mijn eigen platenlabel maar opgezet.”

Song for Nomsa, opgedragen aan Mhlanga's dochter, bleek een succes. BMG kocht de rechten voor Zuid-Afrika en zorgde ervoor dat de cd daar in de top-40 terechtkwam: er werden ongeveer zeventigduizend exemplaren verkocht. In Nederland gingen er circa vierduizend over de toonbank. “Nederland is natuurlijk kleiner, maar de muziekmarkt is hier ook heel anders”, legt Van der Westen uit. “In zuidelijk Afrika richt men zich sterk op lokale musici, in Nederland juist meer op Engelse en Amerikaanse artiesten.”

De cd kreeg lovende recensies. “Een huwelijk in de hemel gesloten”, jubelde de Zuid-Afrikaanse *Mail & Guardian*. “De combinatie van gitaar en akoestische bas is ongebruikelijk, maar werkt goed”, schreef *The Star*. “Wat het meest opvalt, is de kwaliteit van het teamwerk. Ieder creëert ruimtes waar de ander kan stralen.” “Niet verbazend dat de gitarist verafgoed wordt in Zuid-Afrika”, concludeerde *de Telegraaf*. Vooral het nummer *Zvinoshamisa* (“over de wind die overal heen gaat, zonder dat je weet waarheen”) spreekt mensen aan, weet Mhlanga. Het nummer ging de hele wereld over als soundtrack voor een videoclip van Oxfam over het recht van kinderen op onderwijs en over kinderarbeid. In 2000 werd de cd genomineerd voor een Sama-Award, de Zuid-Afrikaanse versie van de Grammy.

Van der Westen (1963) is opgegroeid in Tilburg. Hij kreeg gitaarles op zijn tiende en richtte al snel eigen rockbandjes op. Toen hij muziek van Charles Mingus, Thelonious Monk en Miles Davis hoorde, stapte hij over op jazz. Op zijn negentiende leerde hij in korte tijd contrabas spelen en ging hij naar het conservatorium in Amsterdam. Door samen met Nederlandse beroemdheden als Willem van Manen en Paul van Kemenade te spelen, rolde hij in het wereldje van de jazz. De muziek van zijn eigen jazzformatie Quadrant is een mix van westerse jazz en Afrikaanse en Europese improvisatiemuziek.

Mhlanga (1956) kreeg op zijn zevende een gitaar. Een Malawische vriend, aan wie het liedje *Song for Elisha* gewijd is, maakte het instrument van oude olieblikken, een plank en nylon snaren. In de jaren zeventig speelde hij gitaar in groepen die klanken uit de Shona- en Ndebele-cultuur vermengden met internationale popgeluiden. Als gitarist en zanger in vijf Zimbabwaanse bands kreeg hij een belangrijke invloed op de Zimbabwaanse muziek. Hij reist de hele wereld over om te spelen met artiesten als Al Jarreau, Busi Mhlongo, Diana Reeves, George Duke, Miriam Makeba, Vusi Mahlasela en Stef Bos.

Hoewel Mhlanga en Van der Westen allebei veel samen spelen met bekende jazz-, pop- en wereldmuziekartiesten, zijn hun gezamenlijke optredens vaste prik. Ze reizen regelmatig heen en weer tussen Nederland en Zuid-Afrika en spelen op concerten en festivals. In oktober en november is het duo op tournee in Nederland en België, maar er staan ook concerten gepland in Duitsland en Engeland. Dan verschijnt ook hun tweede cd, *Keeping the Dream*. Zowel op de cd als tijdens de concerten zal de Malinese gitarist en zanger Habib Koité een aantal nummers meespelen.

“Toen heb ik mijn eigen platenlabel maar opgezet”

De laatste jaren heeft hun muziek zich duidelijk ontwikkeld, vindt het duo zelf. “We zijn gegroeid”, zegt Mhlanga. Ze hebben niet alleen nieuwe nummers, maar ook ‘een diepere benadering van de muziek’. “De nieuwe cd is heel anders dan de eerste”, vindt Van der Westen. “Sommige instrumentale nummers zijn veel verfijnder. Er staat ook van alles op, bijvoorbeeld onze versie van Jimi Hendrix’ *All Along the Watchtower*, een Zuid-Afrikaans kwela-nummer en een country&western-achtig nummer. We spelen hechter en de liedjes zijn explicieter.” •

Programma tournee in Nederland en België

- 10 oktober: Leeuwarden, Harmonie
- 11 oktober: Goes, 't Beest
- 12 oktober: Druuten, Agoratheater
- 17 oktober: Wijk bij Duurstede, Theater Rondeel
- 18 oktober: Leiden, CC de X
- 19 oktober: Helvoirt, Noten op de Noen
- 24 oktober: Borgerhout (B), Rataplan
- 26 oktober: Turnhout (B), Keldercafé
- 28 oktober: Tilburg, Studiozaal
- 30 oktober: Edam, Mahogany Hall
- 7 november: Utrecht, Rasa
- 8 november: Rotterdam, De Doelen
- 9 november: Enschede, Vestzaktheater